เอกสารแนบ ๓

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑. ชื่อผลงาน การแก้ไขปัญหาที่ดินและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเกิดใหม่ทดแทนได้ของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์ อุทยานแห่งชาติศรีลานนา กรณีศึกษา ชุมชนปกาเกอะญอบ้านป่าตึงงาม หมู่ที่ ๑๔ ตำบลปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ กรกฎาคม ๒๕๖๑ - ปัจจุบัน

๓. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

๑. หลักการและนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ

๒. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

๓. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์

๔. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

๕. ความรู้ด้านวนศาสตร์และวนศาสตร์ชุมชน

๖. ความรู้ด้านภูมิสารสนเทศ

๔. สรุปสาระและขั้นตอนในการดำเนินงาน

ชุมชนปกาเกอะญอบ้านป่าตึงงาม มีถิ่นฐานอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติศรีลานนา จังหวัดเชียงใหม่ โดยในอดีตที่ผ่านมามีความขัดแย้งและข้อพิพาทเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินรวมถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ระหว่างชุมชนกับเจ้าหน้าที่ จึงเป็นที่มาให้เกิดกระบวนการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างชุมชนและภาครัฐ รวมถึงภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์และขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

๔.๑ วัตถุประสงค์

๑) เพื่อศึกษาปัญหาความขัดแย้งที่ผ่านมาระหว่างชุมชนกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ

๒) เพื่อสำรวจการใช้ประโยชน์ที่ดินและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน

๓) เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน สู่การจัดทำแผนการจัดการชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม

๔.๒ ขั้นตอนในการดำเนินงาน

๑) รวบรวมประวัติความเป็นมา วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านป่าตึงงาม

๒) ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลสภาพปัญหาจากผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ

๓) สำรวจและรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมกับชุมชน

๔) สำรวจและรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับชุมชน

๕) จัดเวทีนำเสนอข้อมูลจากการสำรวจ พร้อมรับฟังปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในสถานการณ์ปัจจุบัน

๖) ร่วมกันสังเคราะห์ข้อมูลจากการรับฟังปัญหา เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไข พร้อมจัดทำแผนการจัดการชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม

๕. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี) ๑. ..... สัดส่วนของผลงาน ..... %

๒. ..... สัดส่วนของผลงาน ..... %

๓. ..... สัดส่วนของผลงาน ..... %

๖. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ (ระบุรายละเอียดของผลงานพร้อมทั้งสัดส่วนของผลงาน)

ผู้เสนอผลงานเป็นผู้ศึกษา วิเคราะห์ เรียบเรียง และรวบรวมข้อมูลของผลงาน คิดเป็น ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

๗. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๗.๑ ชุมชนบ้านป่าตึงงามขอยกเลิกการขอออกโฉนดชุมชน และร่วมดำเนินการตามแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

๗.๒ ทราบข้อมูลการถือครองที่ดินของชุมชน รวม ๑,๙๙๕ ไร่ และเจรจาขอคืนพื้นที่ รวม ๒๐๑ ไร่

๗.๓ ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเกิดใหม่ทดแทนได้ของชุมชน แบ่งเป็น ๓ ประเภท รวม ๑๕ ชนิด ได้แก่ ประเภทเห็ดรา (เห็ดเผาะ เห็ดแดง เห็ดไข่ห่าน เห็ดโคน) ประเภทพืช (ไม้ไผ่ซาง ไม้ไผ่บง หน่อไม้ (ไผ่ซาง ไผ่บง) โด่ไม่รู้ล้ม สานเสื่อ กระชาย รางจืด) ประเภทสัตว์ (น้ำผึ้ง ผึ้ง ต่อ)

๗.๔ ลดปัญหาความขัดแย้ง เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในระหว่างชุมชนและเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ “ลดแรงต้าน สร้างแนวร่วม”

๗.๕ เกิดภาคีเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ได้แก่ ส่วนราชการ องค์กรปกครองท้องถิ่น มูลนิธิโครงการหลวง องค์กรภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และสถาบันการศึกษา เป็นต้น

๘. การนำไปใช้ประโยชน์

๘.๑ ใช้เป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบการถือครองที่ดินของราษฎรและตรวจสอบการบุกรุกขยายพื้นที่

๘.๒ ส่งเสริมให้ชุมชนปลูกเสริมไม้ป่าและทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเกิดใหม่ทดแทนได้ ในพื้นที่ทำกินเพื่อลดการพึ่งพิงการเก็บหาจากป่าธรรมชาติ

๘.๓ สามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างชุมชนและเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ

๘.๔ ใช้ประกอบการจัดทำแผนการจัดการชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม

๙. ความยุ่งยากในการดำเนินงาน/ปัญหา/อุปสรรค

๙.๑ กฎหมายลำดับรองและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการครอบครองที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเกิดใหม่ทดแทนได้ ยังไม่ประกาศใช้ทำให้ราษฎรยังไม่มั่นใจในแนวทางปฏิบัติที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๙.๒ ราษฎรบางราย (ส่วนน้อย) ยังคงมีทัศนคติเชิงลบกับนโยบายการจัดการป่าไม้ของภาครัฐ

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ หน่วยงานภาครัฐต้องเข้าถึงชุมชน พยายามทำความเข้าใจปัญหาของราษฎร และมานะพยายามสร้างความเข้าใจในเจตนารมณ์ของกฎหมายและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้พี่น้องราษฎรอย่างต่อเนื่อง

๑๐.๒ แสวงหาเครือข่ายเพื่อบูรณาการแก้ไขปัญหาของราษฎรให้รอบด้านภายใต้ข้อจำกัดที่น้อยที่สุด

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....

(นายภูพิชิต ช่วยบำรุง)

ผู้เสนอผลงาน

วันที่ ๑๖ / กรกฎาคม / ๒๕๖๔

ขอรับรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอข้างต้นตรงถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้ร่วมดำเนินการ
วันที่...../...../.....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้ร่วมดำเนินการ
วันที่...../...../.....

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....
(นายกรัชสยาม คงสตรี)
(.....)
(ตำแหน่ง) นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ
วันที่ ทำหน้าที่ ผู้อำนวยการส่วนอุทยานแห่งชาติ
16 ก.ค. 2564
(ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลการดำเนินการ)

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการกอง/สำนักขึ้นไป.....
วันที่...../...../.....

เอกสารแนบ ๔

ข้อเสนอแนวคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของผู้เข้ารับการคัดเลือกชื่อ นายภูพิชิต ช่วยนำรุง
เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ ๔๘๔๘
~~งาน/ฝ่าย/กลุ่ม/ส่วน/ศูนย์~~ ประสานโครงการพระราชดำริและกิจการพิเศษ
สำนัก/~~กอง~~ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖
เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์

หลักการและเหตุผล

การจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทยมีรูปแบบการจัดการที่ได้แนวคิดมาจากต่างประเทศ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๓๙ - ๒๔๘๔) นำแนวคิดการจัดการแบบผลผลิตที่ยั่งยืน (sustainable yield forest management) ซึ่งได้รับอิทธิพลจากประเทศอังกฤษ โดยให้ความสำคัญกับการจัดการพื้นที่ในการทำไม้ออกจากป่าให้มีผลผลิตต่อเนื่อง ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ การจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทยนำแนวคิดการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ตามแนวทางของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ประกาศพื้นที่อนุรักษ์โดยกันคนออกจากป่าได้ แต่ไม่สามารถเข้มงวดมากนักเนื่องจากยังมีสัมปทานการทำไม้ และนโยบายรัฐที่เน้นการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ทั้งการพัฒนาสาธารณูปโภค เขื่อน ถนน นโยบายการส่งเสริมการปลูกพืชเชิงพาณิชย์เพื่อการส่งออก รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของประชากร ทำให้ความต้องการใช้ที่ดินมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น การเปลี่ยนพื้นที่ป่าไม้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมจึงพบกระจายอยู่ทั่วทั้งประเทศ ทำให้สูญเสียพื้นที่ป่าจำนวนมาก

ความเสื่อมโทรมและการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ของไทยในระยะเวลาที่ผ่านมา ความตื่นตัวของรัฐในเรื่องของการอนุรักษ์ป่าไม้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ เมื่อมีการตรากฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่า รวมทั้งพืชและสัตว์ที่อยู่ในป่า ได้แก่ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ หลังจากนั้นพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เพื่อรักษาสภาพป่าไม้ ของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ การลดลงของพื้นที่ป่ายังคงมีอย่างต่อเนื่อง จนในที่สุด ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ รัฐบาลมีมติคณะรัฐมนตรีจัดตั้งคณะกรรมการป่าไม้แห่งชาติขึ้น เพื่อกำหนดนโยบายป่าไม้แห่งชาติ โดยกำหนดให้มีพื้นที่ป่าทั่วประเทศ อย่างน้อยร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ โดยจำแนกเป็น ป่าเพื่อการอนุรักษ์ร้อยละ ๑๕ และป่าเพื่อเศรษฐกิจร้อยละ ๒๕ และในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๗ มีการเปลี่ยนสัดส่วนระหว่างพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ร้อยละ ๒๕ และป่าเพื่อเศรษฐกิจร้อยละ ๑๕ จึงมีการเร่งประกาศพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ได้แก่ พื้นที่อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า รวมถึงการส่งเสริมภาคเอกชนเข้ามาลงทุน โดยเฉพาะการปลูกสวนป่า

การดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวนำไปสู่ความขัดแย้งกับชาวบ้านในพื้นที่ป่าซึ่งอาศัยป่าในการดำรงชีพ อีกทั้งเกิดจากความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรป่าที่ไม่เหมือนกัน ในความหมายของชุมชนเข้าใจว่าเป็นแหล่งทรัพยากรที่ช่วยยึดโยงวิถีชีวิตและจารีตประเพณีไว้ด้วยกัน แต่รัฐมีความหมายของป่าที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดอำนาจรัฐ ประโยชน์การใช้สอย และประเภทของป่าตามกฎหมาย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการมองคุณค่าของป่าที่ต่างกัน นำมาสู่ความขัดแย้งของทั้งสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งมีอำนาจรัฐและอำนาจตามกฎหมายในการควบคุม อีกฝ่ายหนึ่งเชื่อในอำนาจในชุมชน สิทธิของความเป็นชุมชนที่ถูกรับรองด้วยวัฒนธรรม ความเชื่อ และจารีตประเพณี ความเชื่อที่ขัดแย้งกัน ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายลดประสิทธิภาพลง

ขณะเดียวกันกลไกตลาดทำงานได้อย่างเสรีจนเข้าไปมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชุมชน ทรัพยากรส่วนรวม อันได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรประมง ฯลฯ เป็นทรัพยากรที่มีลักษณะใช้ร่วมกัน การกีดกันการใช้ทรัพยากรทำได้ยาก เนื่องจากมีขอบเขตของทรัพยากรขนาดใหญ่ เมื่อมีการใช้ทรัพยากรจึงมีอัตราการลดลงอย่างต่อเนื่อง ทรัพยากรดังกล่าว ถือเป็นทรัพยากรส่วนรวมที่มีต้นทุนสูงมากในการจัดการและควบคุมดูแล การจัดการเชิงเดี่ยวไม่สามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐหันมาให้ความสำคัญกับชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรส่วนรวม แม้ยังคงมีความขัดแย้งทางความคิดความเชื่อระหว่างกฎหมายกับวิถีของชุมชนก็ตาม

บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ

แนวคิดการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ของประเทศไทย โดยมีการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ และพื้นที่คุ้มครองประเภทต่างๆ พร้อมร่างกฎหมายขึ้นรองรับ เช่น พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เพื่อประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น เนื่องจากการความขัดแย้งจากการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติส่งผลกระทบต่อชุมชน ที่ดินทำกิน เกิดการต่อสู้เรียกร้อง และบุกรุกทรัพยากรธรรมชาติอย่างหนัก การสูญเสียพื้นที่ป่ายังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งสภาพความขัดแย้งดังกล่าว มีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรส่วนรวม ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของราษฎร สาเหตุพื้นฐานมาจากการใช้และการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากที่ดินและทรัพยากรป่าไม้เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพ เนื่องจากราษฎรที่อยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นราษฎรที่ยากจน มีรายได้จากการทำเกษตรและพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก การปรับระบบการจัดการพื้นที่อนุรักษ์โดยหน่วยงานของรัฐเพียงฝ่ายเดียว ไปสู่การจัดการพื้นที่อนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม ผสานความรู้ทางวิชาการของหน่วยงานราชการร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เอื้อต่อวิถีชีวิตที่มั่นคงของชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและนอกพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการพื้นที่เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการทำงานที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการอนุรักษ์รวมไปถึงการตอบสนองในการแก้ไขปัญหาของชุมชนในพื้นที่อย่างยุติธรรมและสมดุล

ปัจจุบันรัฐบาลได้ยกเลิกพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พร้อมประกาศพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลบังคับใช้เมื่อ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒ มีสาระสำคัญ คือ ให้ประชาชน ชุมชนที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุง รักษา ฟื้นฟู การจัดการ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน เพื่อประโยชน์แก่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและนันทนาการให้สอดคล้องกับความเป็นปัจจุบัน และข้อตกลงระหว่างประเทศตามพันธกรณีที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก ตลอดจนแก้ไขปัญหาคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์โดยไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ที่ต้องการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติหรือเป็นพื้นที่เปราะบางของระบบนิเวศ

หลักการสำคัญของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ นี้ มุ่งการอนุรักษ์ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในเขตอุทยานแห่งชาติควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญกับชุมชนที่อยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่มาก่อนการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ รวมถึงชุมชนที่อยู่โดยรอบเขตอุทยานแห่งชาติและมีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรส่วนรวมในเขตอุทยานแห่งชาติ

ในอดีตที่ผ่านมา ความไม่ชัดเจนเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติ ถือเป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่ความขัดแย้งและปัญหาด้านอื่นๆ บทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ จึงกำหนดให้มีการสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัย หรือทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับใช้ อีกทั้ง กำหนดให้มีการจัดทำ “โครงการการอนุรักษ์และ

ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนภายในอุทยานแห่งชาติ" เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบการดำรงชีพอย่างเป็นปกติธุระ ตามมาตรา ๖๕ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ภายใต้หลักการดังกล่าว พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงกำหนดให้อุทยานแห่งชาติต้องมีแผนการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติ กำหนดวิธีดำเนินการแนวทางการจัดการและการกำกับดูแลการใช้พื้นที่ โดยต้องมีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

นอกจากสาระสำคัญเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติ รวมไปถึงการสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชนในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแล้ว พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีการเพิ่มบทกำหนดโทษ อัตราโทษที่มากขึ้นหลายเท่าตัวเมื่อเทียบจาก พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้มีการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้หรือมีการสูญเสียพื้นที่ป่าดังในอดีตที่ผ่านมา

ดังนั้น เพื่อให้การอนุรักษ์ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในเขตอุทยานแห่งชาติเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงต้องกำหนดแนวทางการบริหารจัดการชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อร่วมกันในการแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน รวมถึงปัญหาด้านอื่นๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างเครือข่ายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรเอกชน ภาคประชาชน รวมถึงราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และโดยรอบอุทยานแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันกฎหมายลำดับรอง และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ที่จะต้องประกาศตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ยังอยู่ระหว่างการพิจารณา และต้องให้มีผลบังคับใช้ก่อน เพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางการบริหารจัดการชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วมได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

รูปแบบการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อนุรักษ์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนให้คนอยู่กับป่ามีหน้าที่ช่วยควบคุมบำรุงรักษาฟื้นฟูป่าและทรัพยากรธรรมชาติ ลดความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ เกิดพันธมิตรภาคีเครือข่ายในการจัดการทรัพยากรร่วมกันบนเป้าหมายเดียวกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. สถิติการบุกรุกแผ้วถางทำลายพื้นที่ป่าเป็นศูนย์
๒. ความขัดแย้งระหว่างชุมชนและเจ้าหน้าที่ลดลง
๓. คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น
๔. เกิดเครือข่ายพันธมิตรควบคุมบำรุงรักษาฟื้นฟูป่าและทรัพยากรธรรมชาติ

(ลงชื่อ) .....

(นายภูพิชิต ช่วยบำรุง)
ผู้เสนอแนวคิด
วันที่ ๑๖ / กรกฎาคม / ๒๕๖๔